

bakalářské práce Josefa Dufka

Neolitické až časně eneolitické aktivity na výšinných sídlištích a hradištích ve středních Čechách – Neolithic and early eneolithic activities on the hillsettlements and hillforts in central Bohemia. 81 stran textu, v tom i seznamu literatury, 85 stran katalogu, 233 obrázků (mapové výseky, fota nalezišť, kresby nálezů). Praha 2009, Universita Karlova.

V původním zadání práce se autor zavázal zpracovat veškeré známé doklady neolitického a raně eneolitického osídlení v bývalém Středočeském kraji, celkem na 59 známých polohách. Tento záměr posléze redukoval na oblast Pražské tabule, kde se mu podařilo předložit doklady diskutovaných aktivit celkem na 24 polohách. Tato redukce se ukázala být velmi prospěšnou, daná problematika totiž mohla být uchopena podstatně hlouběji. Jak je již ze zřejmého prolistování práce zřejmé, věnoval autor heuristice a komplementárním údajům cíleně sbíraným z literatury a mapových podkladů různého typu velkou pozornost, v případě mnohých nalezišť tak vytvořil vskutku novou kvalitu. Zaujetí tématem je zjevné i z toho, že dle formulací v katalogu a díky popisem pod obrázky každou lokalitu, ne-li všechny, osobně navštívil, v mnoha případech na nich prováděl opakovaný sběr archeologických pramenů.

V úvodu autor charakterizuje tři základní novější představy funkce lidských sídel ve výšinných, lépe bránitelných polohách, které se týkají problematiky neolitu až raného eneolitu (S. Vencl, E. Neustupný a M. Zápotocký), přičemž ho oprávněně zajímají spíše meze výpovědi archeologických pramenů ve vztahu k těmto představám než mnohdy artefakty a jejich kontexty zcela nepodložené spekulace o funkci výšinných poloh. Autorem vypracovaná systemizace lokalit vztažená k výpovědi archeologických pramenů podle míry jejich kontextové vazby je jistě inspirativní, vlastní názvy jednotlivých kategorií lokalit (str. 61) se mi ovšem nezdají příliš šťastné vzhledem k tomu, že jsou v archeologické literatuře obvykle používány jako synonyma (míněno zejména členění na výšinné lokality, výšinná naleziště a výšinná sídliště). Vhodnější by bylo neutrálnější dělení na naleziště typu, hodnoty, příp. řádu 1, 2, 3 či podobně.

Důležitý je autorův postřeh, že úvahy založené na stávající relativní četnosti fortifikací, zpravidla reprezentovaných pouze příkopy, musí být svázány s představou, že valná část raně eneolitických, případně již neolitických opevnění, mohla být v mladším období znovu využita

a z našeho pohledu tak redatována směrem k současnosti. Důležitou položku hodnocení lokalit tak představuje prezenze či absence mladšího osídlení.

Podrobný popis lokalit je doplněn početnou literaturou a odkazy na zprávy příslušných archivů, sympatická je autorova snaha o funkční interpretaci té které polohy v závislosti na kvalitě získaných pramenů a jistě i osobních dojmů jmenovaného z její návštěvy. Přiložená dokumentace je velmi rozsáhlá a mnohotvárná (kartografické výseky, v tom i 1. vojenské mapování, kolmé snímky, historické záběry, autorovy fotografie, kresby a foto nálezů), podrobností výpovědi ostře kontrastuje s mnohými publikovanými statěmi na podobné téma.

Dle mého soudu výsledky práce Josefa Dufka vysoce překračují nároky kladené na bakalářské práce a proto ji d o p o r u č u j i k obhájení.

V Praze dne 15. 6. 2009

PhDr. Miroslav Dobeš

